

یادداشتی پیرامون بزرگداشت هفته جهانی کارآفرینی

مراسم گرامیداشت هفته جهانی کارآفرینی امسال با اقبال بسیار خوبی از طرف گروه‌های مختلف از جمله کارآفرینان عزیز جامعه در هر صنفی، اساتید و صاحب‌نظران، فعالان اجتماعی، دانشگاهیان، مدیران و کارشناسان دستگاه‌های دولتی و حتی صدا و سیما برگزار گردید. همه آنهایی که به نوعی از دور و نزدیک دستی بر این مفهوم معجزه‌گر داشتند قدر این مفهوم را در شرایط ویژه امسال در فضای مجازی و تا حد امکان در کنار هم بجا آوردند و بر نقش بی‌بدیل آن در توسعه اقتصادی کشور و نجات از بحران بیکاری تاکید کردند. هر کدام از این عزیزان در این پارادایم نه چندان جدید توسعه که البته در کشور ما سابقه تقریباً ۲۰ ساله‌ای دارد، درباره رسیدن به آن و آسان نمودن فرایندهای دسترسی به آن و کمک به بازیگران و هنرمندان اصلی‌اش سخن گفتند و زمینه‌های گسترش و بسط این حوزه را فراهم کردند.

در برنامه‌های امسال مشکلات و چالش‌های کارآفرینان از ابعاد مختلف و از نگاه خود این عزیزان، شیوه‌های آموزش کارآفرینی، ضرورت وجود مشاوره‌های مختلف مربوط به این حوزه، چالش‌های موجود در نهادهای رسمی و غیررسمی، مراکز علمی و پژوهشی، دستگاه‌های دولتی اجرایی و تصمیم‌سازی و... مورد توجه قرار گرفت و به نوعی اکوسیستم کارآفرینی توسط هر یک از اعضای آن مورد بحث و بررسی واقع شد و این رویدادها، تاییدی است بر ضرورت ظهور پدیده کارآفرینی در کشور و با وجود سپری شدن این هفته و گذشتن از آن نیاز به تبریک و تهنیت مجدد به همه عناصر این اکوسیستم است و امید و بهبود در کل جامعه را با وجود ناامیدی‌ها می‌توان انتظار داشت. اما موضوعی که شاید ضروریست در سال‌های آتی مورد توجه قرار گیرد، بعد "اجتماعی" این موضوع است. ابعاد اجتماعی درون مفاهیم اقتصادی، تقریباً شبیه هوایی که ما تنفس می‌کنیم هستند. همیشه هستند. همه جا هستند. اصلاً از بس که حضور دارند نادیده گرفته می‌شوند! چشمان ما غالباً چیزهایی را که همیشه هستند و البته خیلی هم ضروری هستند نمی‌بینند. مثل هوا که نمی‌بینیم. ولی اگر لحظه‌ای نباشد قطعاً ادامه حیات ممکن نخواهد بود. یکی از مفاهیمی که در درون عوامل اجتماعی و در محیط اقتصادی و به ویژه محیط کارآفرینی موثر است، "سرمایه اجتماعی" است. سرمایه اجتماعی بر مبنای اعتماد و همکاری و وجود هنجارهای مشترک بین اعضای یک جامعه و در حوزه کارآفرینی، بین عناصر اکوسیستم آن نقش هوا را در اکوسیستم زیستی دارد که اگر نباشد ادامه زیست غیرممکن می‌گردد.

در پویش همگانی هفته کارآفرینی امسال، جای خالی هوای مورد نیاز اکوسیستم کارآفرینی در رویدادهای برگزار شده تا حدودی محسوس بود. صاحب‌نظران این حوزه یا اطلاعی از حضور هفته کارآفرینی در میان تقویم سالانه نداشتند یا اگر مطلع بودند از طرف بازیگران اکوسیستم کارآفرینی به بازی گرفته نشده‌اند و این نگرش نسبت به عوامل اجتماعی و صاحب‌نظران اجتماعی در اکوسیستم کارآفرینی منجر به تعویق افتادن پویایی اکوسیستم و در درازمدت منجر به شکست آن خواهد شد.

بنیادی‌ترین جزء سرمایه اجتماعی، روابط اجتماعی افراد و تعاملات آنها با یکدیگر است و این تعاملات می‌توانند منشاء هنجارهایی نظیر اعتماد و همیاری در محیط‌های اجتماعی و اقتصادی باشند. سرمایه اجتماعی کارکردهای مختلفی دارد. در درون اکوسیستم کارآفرینی، سرمایه‌ی اجتماعی شبکه‌های اجتماعی، افراد غیرمشابه از بخش‌های گوناگون جامعه را به یکدیگر مرتبط می‌کند و می‌تواند هویت‌های باز و فارغ از تعصب را ایجاد کند، این سرمایه همچنین زمینه شکل‌گیری هم‌یاری‌های تعمیم‌یافته را ایجاد می‌کند و دسترسی به منابع موجود در شبکه‌های وسیع‌تر و انتشار اطلاعات را میسر می‌سازد. بنابراین اکوسیستم کارآفرینی برای بقا و پویایی خود نیازمند توجه به سرمایه اجتماعی و مولفه‌های مربوط به آن در درون خود می‌باشد. بنابراین انتظار می‌رود همگام با شروع تاکید ویژه بر نقش کارآفرینی به عنوان ضرورت برای جامعه امروز در دستیابی به اهداف توسعه اقتصادی فراگیر، به سرمایه اجتماعی و نقش آن در شبکه‌های روابط کارآفرینی و اکوسیستم کارآفرینی توجه ویژه شود و صاحب‌نظران این حوزه همگام با حوزه‌های اقتصادی، مدیریتی و مهارتی در برنامه‌ها و رویدادهای کارآفرینی هماهنگ و در کنار سایر بازیگران اکوسیستم حضور داشته باشند.

ثریا آرون

کارشناس دفتر توسعه کارآفرینی